

RENAȘTEREA

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția I, sub Nr. 1-1945.

„Fiecare să dea precum s'a hotărît întru inima sa, nu cu părere de rău, sau de silă; căci pe dătătorul de bună voe îl iubește Dumnezeu.“

II Cor. 9, 7.

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul: parohii cl. I 20.000 Lei parohii cl. III 15.000 Lei
cl. II 18.000 Lei particulari . . 15.000 Lei

Redactor: Prot. T. CIURUȘ

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

DARUL PAROHIEI ALBA-IULIA

La apelul P. S. Episcop Nicolae pentru colecta liceielor noastre din Cluj, între primele liste de colectare, a răspuns parohia centrală Alba-Iulia cu frumoasa sumă de 2,79.000 (două milioane șaptezeci și nouă mii). Remarcăm acest marinos dar al frunzei parohii din Alba-Iulia, care va fi pilduitor și pentru celelalte parohii ale tractului protopopesc, unde de asemeni s'a pus mult suflet în lucrarea de ajutorare a școlilor noastre.

Dar gestul parohiei centrale Alba-Iulia rămâne pilduitor pentru întreaga Eparhie, și pentru fiecare bun creștin român, care socotește să contribuie cu obolul său la ridicarea morală și culturală a tineretului nostru prin Biserică. Darul parohiei centrale Alba-Iulia mărturisește vrednicia celui ce l-a adunat cât și puterea de înțelegere a dăruitorului în fapta de ajutorare.

Într'adevăr merită menționată vrednicia P. C. prot. stravr. Al. Baba, vicarul Alba-Iuliei, prin care s'a ajuns la colectarea acestei frumoase sume. Se dovedește și aici vechiul dicton: omul sfîntește locul.

În același timp înregistrăm cu deplină satisfacție și puterea de înțelegere a dăruitorului în opera de ajutorare a Bisericii. Conștiința limpede și convingătoare că darul său poate rodi mai folositor pentru creșterea morală și culturală a tineretului prin Biserică, a fost primul motiv pentru dăruire.

Împrejurările de viață prin care ne-a purtat războiul acesta răscolitor de patimi, ne-au prilejuit anumite învățăminte uitate sau nesocotite. Între acestea este și acela că Biserica rămâne cea mai importantă instituție care, prin caracterul ei de permanență divină, poate asigura trăinicia și propășirea neamului. Când se pune în acest cadru, problema educației integrale a tineretului, rămâne adevărul că Biserica deține nu numai mijloacele, dar și forța spirituală necesară bunei creșteri a copilului. S'a dovedit aceasta atât în vremurile de libertate națională, cât mai mult în timpul cât ne-a fost răpită libertatea de către stăpânirea străină.

Această convingere a determinat și darul parohiei centrale din Alba-Iulia și tot ea va lumina sufletele altor marinoși donatori cari vor contribui cu obolul lor la opera de clădire a sufletului românesc prin Biserică.

Marinoșii și pilduitorii donatori, în frunte cu vrednicul prot. stravr. Al. Baba, primească mulțumita și recunoștința publică a Eparhiei noastre.

EVLAVIE SAU SACRILEGIU

În numărul de Anul Nou ziarul Universul aducea, alături de urările de bine, și o scurtă notiță a P. C. Pr. Dron cu titlul de mai sus. Cei ce au răsfoit paginile ziarului de bună seamă își reamintesc de cele semnalate. Cazul ar putea să fie trecut ușor cu vederea, deoarece în atâtea rânduri s'a mai întâmplat ca bisericile să fie încălcate de răuvoitori, dar cele semnalate de P. C. Pr. Dron ies din comun. Un tânăr s'a prezentat la parohul unei biserici din București și i-a cerut să facă o slujbă de pomenire

pentru părintele său, mort într'un bombardament aerian. Cu o dărnicie rară a achitat și ultima datorie, s'a închinat la icoane, iar la plecare a cerut cu insistență ca a doua zi slujba să înceapă la ora indicată. Între timp, profitând de un moment de neatențiunea preotului-paroh a desfăcut încheieturile unui geam, pentru ca peste noapte, în tovărășia altor „creștini“ să intre în biserică și să fure „toate becurile din policandre, un ceaspendulă și alte multe odoare, făcând bisericii o pagubă de peste un milion lei“. Cred că

nu mai e lipsă să răspund că a doua zi tânărul nu s'a mai prezentat la slujbă. „Iată un creștin al veacului douăzeci!... Iată evlavie pângărită de cel mai urât sacrilegiu“.

Și alături de P. C. Pr. Dron, ne punem și noi întrebarea: „E acesta un caz divers, sau consecința inevitabilă a lipsei de concordanță între formele pe cari le trăim și fondul care determină acțiunile noastre?“

Întrebarea e cât se poate de justă. Viața cu toate lucrurile pe cari le vedem și le verificăm, cu toate realitățile pe cari le sesizăm vine și ne spune că ceva s'a deșurubat din marile angrenaj al vieții morale și dacă nu se vor lua măsuri de prevenire, răul poate degenera în spre mai rău până la o complectă dezechilibrare a sufletului creștinesc și românesc.

Am trăit șase ani sub teroarea și atmosfera grea a războiului și în acest interval am experimentat toate ideologiile ce s'au perindat peste capetele noastre. Chiar dela început s'a putut observa cum cele mai clare atitudini au fost exploatare în fel și chipuri, cele mai viabile dovezi și tratate au fost declarate „petece de hârtie“ și peste tot în locul dreptului a premers forța și voința oarbă de a învinge. S'au călcat cu o ușurință condamabilă cele mai elementare drepturi la viață ale indivizilor și nu în puține locuri s'au luat măsuri de extirpare în masse a popoarelor pe simplul motiv că dreptul de rasă pretinde o epurație a cetățenilor pentru a se putea ajunge astfel odată la o stare înfloritoare ce înșiși credeau că-l au au în baza „superiorității lor etnice“. Și când ne gândim că la toate acestea s'a mai adăugat și acest crud război care, în bestialitatea lui, n'a cruțat nimic din bunul semenului încălcat, nu ne mirăm că peste toată atmosfera postbelică a început să sufle un vânt pestilențial cu iz de descompunere morală.

Este adevărat că războiul a bruditează pe om. În lupta crâncenă pe viață și pe moarte sol-

datul uită că și dușmanul lui e om și'n goană după izbândă lovește cu ușurință în toate părțile. În momentele de reverie însă, omul se cuvine să revină la starea de mai înainte, să-și scruteze conștiința pentru a vedea în ce măsură atitudinea lui a fost în conformitate cu legile și comandamentele morale ale războiului.

Dacă în momentul unei lupte e îngăduit soldatului să se folosească de toate mijloacele ce crede că-l ajută în realizarea scopului urmărit, nu-i mai puțin adevărat că după încetarea focului atitudinea lui trebuie să fie cinstită și dreaptă, căci altfel riscă să creieze în jurul său o atmosferă care numai folositoare obștii nu poate fi. E adevărat că nu toți oamenii pot avea conștiința aceasta. Recunoaștem și noi. Anii de continuă frământare, de neconțință agitație, de deprimare și complectă abdicare dela principiile bunului simț au creat un haos spiritual în care cei ce au moralul scăzut, sau nu-l mai au de fel, se complac în el ca'n adevăratul lor element. Sunt în stare să pozeze în atitudini cari numai conforme cu morala nu sunt, cu ușurința cu care treci peste trupul firav al unui bondar pe care întâmplarea l-a adus în cale. Și aici e pericolul. Iar dacă la toate acestea se mai adaugă și atmosfera din cale afară de grea a zilelor ce le trăim, nu-i mirare că răul bate și până dincolo de ușile sfintelor noastre locașe de închinare.

Dar cu atâtea încă nu s'a făcut nimic. S'a constatat un lucru și pe urmă să se rămână la atâtea, e ca și când s'a văzut un om că se înecă, dar cetățeanul comod nu se oboșește să-i întindă colacul de salvare ce-l are la îndemână.

De starea aceasta, de bună seamă, se va sesiza și conducerea politică a lumii postbelice de astăzi. Dar în afară de acest lucru el se cuvine să preocupe în primul rând Biserica, ea care e chemată, prin însași menirea sa să lupte pentru îndepărtarea răului din

lume. A făcea și a rămănea cu mâinile încrucișate e tot una cu a abdica dela imperativele pe cari Intemeetorul său, Iisus Hristos, i le-a fixat. De aceea se cuvine să se mobilizeze toate conștiințele în lupta pentru mai bine. „Omul Nou“, „Renașterea“ sau „Reînnoirea Vieții“, cum am observat că s'au intitulat o serie de conferințe ce s'au ținut înainte de sărbătorile Crăciunului, în Cluj, ținesc tocmai lucrul acesta. Să se scuture omul de sgura războiului, să lapede de pe el tot ceea ce a pervertit sufletul și liber de înclinații rautăcioase să înceapă o viață nouă, cu duh nou și voință nouă.

Dar pentru aceasta trebuie o epocă de reîncreștinare. Știu că e greu, din cale afară de greu, dar nu-i imposibil. Și de altă dată au mai fost vremuri grele, dacă nu și mai grele și s'a ajuns la un rezultat mai bun decât s'ar fi așteptat. Trebuie numai duh apostolesc și misionar. Oamenii Bisericii, preoții mai întâi și apoi toți cei ce doresc să vadă o lume mai bună, s'ar cuveni să se îmbrace ei mai întâi în armele luminii, să-și oțelească sufletul în armura credinței și să-și îmbrace voința în zăua dreptății — și începutul se va face. Dumnezeu nu stă niciodată de parte de cei ce se înrolează cu sinceritate în rândul ostașilor săi. Altfel, cum bine observă P. C. Pr. Dron „un cataclism ne așteaptă“.

Și atâtea sunt mijloacele prin care răul se poate preveni. Toate asociațiile și organizațiile existente au pe lângă multe alte ținte și acela de a face pe oameni mai buni, mai înțelegători și mai simțitori la dreptul și suferința celor de o seamă cu ei. La baza tuturor acestora însă

se cuvine să sălășluiască duhul viu al Mântuitorului Hristos care a iubit, s'a îndurat și s'a jertfit pentru om — și atunci începutul se va face.

Dacă războiul a cerut spirit croic pentru a fi dus până la capăt, nu-i mai puțin adevărat că pe frontul intern, pe frontul refacerii morale, oamenii de bine se cuvine să fie animați de același duh și atunci se va ajunge la rezultatul așteptat.

Pr. AUG. FAUR

In atențiunea preoțimii noastre.

„Revista Teologică“, organ de știință și viață bisericească (Redacția și Administrația: Sibiu, Academia teologică „Andreiană“, strada Mitropoliei 24-29), a intrat în al 36-lea an de apariție. Condițiunile optime de fond și formă în care se prezintă, fac din ea o mândrie a presei bisericești ortodoxe din Ardeal.

Cu considerare la scumpirea crescândă a hârtiei și tiparului, abonamentul pe anul 1946 a fost fixat la Lei 12 000. Mulțumită unor măsuri de prevedere, revista va apare și în viitor în același număr de pagini, și pe aceeași hârtie de bună calitate, care se cunoaște.

Preoțimea din Eparhia noastră este rugată să se aboneze în număr cât mai mare, trimițând costul abonamentului prin mandat postal la adresa: *Librăria Arhidiecezană, Sibiu, str. Mitropoliei 45 (pentru „Revista Teologică“).*

Abonații vechi sunt rugați să-și achite restanțele.

Organizați Reuniuni de femei!

APOSTOLUL DUMINECII

Omorîți mădularele cele pământești

Coloseni 3, 4-12

Omul a fost zidit de Dumnezeu din trup și suflet. Partea pământească a omului e trupul, iar partea cerească e sufletul. Prin trup omul se aseamănă cu dobitoacele, iar prin suflet se aseamănă cu îngerii și cu Dumnezeu. Trupul e țărână și în țărână se întoarce. Singur sufletul e sortit să trăiască în veac în împărăția lui Dumnezeu. Pentru aceasta se cuvine trupului să asculte de suflet în toată vremea. La început așa a fost și dacă necuratul nu se amesteca în rosturile omului așa ar fi și astăzi. Odată împlinită voia necuratului, Dumnezeu ia omului harul dătător de viață și de înțelepciune și cu vremea omul ajunge rob netrebnic propriilor sale mădulare. În starea aceasta de întunec și de păcat a trăit omenirea până la plinirea vremii. Când s'a arătat Hristos în lume, oamenii erau robiți patimilor. Desfrâul, necurăția, pofta cea rea, lăcomia, mânia, răutatea, hula, minciuna, slujirea la idoli și tot cuvântul de rușine stăpâna cu țarie trupul și sufletul oamenilor.

Din acest om vechiu și stricat Hristos a făcut un om nou, care nu mai trăiește după poftele trupului. Omul vechiu atât era de stricat că nu se mai putea îndrepta. De aceea Iisus a săvârșit a doua creație. Omul cel nou, omul lui Hristos s'a lepădat cu totul de omul cel vechiu. Prin cunoștința de Dumnezeu, prin credința și prin faptele cele bune creștinul se înnoiește mereu, până ce ajunge la asemănare cu Dumnezeu. Pentru acest om sufletul e totul. El știe că trupul ori cât de voinic și de frumos ar fi, după moarte se îngroapă în pământ spre hrană viermilor. Omul lui Hristos nu se conduce după pofta mădularelor sale pământești, ci se conduce după glasul sufletului, care e glasul lui Dumnezeu. Creștinii cari ascultă de poftele trupului sunt creștini numai cu numele și mania lui Dumnezeu nu întârzie să vină peste ei. Acest soi de creștini vor fi mai aspru pedepsiți ca cei de demult, pentru că atunci încă nu era Hristos, nu era harul dătător de viață și de lumină. Creștinul trăiește în curățenie și nu se lasă robit nici de

lăcomie, nici de patimi, nici de poftele cele rele. Nu slujește idoliilor, nici oamenilor, nici luiși, ci numai lui Dumnezeu. Nu face deosebire între Elin sau Iudeu, între varvar sau schit, ci pe toți îi îmbrățișează cu aceeași dragoste de frate. Creștinul nu se mănă, nu se iuște, nu pizmuieste, nu hulește, nu se poartă cu necuviință, nu gândește răul și nu grăiește niciun cuvânt de rușine. Creștinul își păzește curat și trupul și sufletul. E drept că trupul ne trage mai mult spre pământ decât spre cer, mai mult spre rău decât spre bine, dar noi creștinii avem mijloace de îndreptare date nouă de însuși Fiul lui Dumnezeu. Sunt cazuri când, cu toate poruncile și sfaturile Mântuitorului, tot nu pot fi ogoite pornirile cele rele și păcătoase ale trupului. În cazul acesta porunca e aspră: „De te smintește pe tine ochiul tău scoate-l; că mai bine îți este fie să intri în împărăția lui Dumnezeu cu un ochiu decât doi ochi având să fii aruncat în Gheena focului“ (Marcu 9, 47). La fel se face când te smintește o mână sau un picior. Se taie și se aruncă. Pentru că e mai folositor pentru suflet să intri în viața ciung sau schiop, decât om întreg să ajungi în focul cel nestins.

Lupta dintre trup și suflet e de bună seamă o luptă grea. Dar nu e peste putință de biruit. Dumnezeu nu dă omului greutate peste puterile lui. Dacă omul vrea și luptă, Dumnezeu ajută. Dar de nu vrea, Dumnezeu je n meni nu silește nici la bine, nici la rău. Dumnezeu i-a dat omului minte să poată alege binele de rău și voie liberă să poată săvârși binele și osândi răul. Creștinul știe că un om rob propriilor sale mădulare e un om mort și pentru el și pentru familie și pentru societate și pentru Hristos. Mai știe că odată ajuns în mreaja propriilor patimi, cu anevioe se poate scăpa. Din care pricină creștinul omoară din vreme mădularele sale cele pământești, robindu-le sufletului.

Un om rob propriilor sale mădulare e asemenea dobitocului. Un om rob sufletului se aseamănă lui Dumnezeu.

Pr. TEODOR CICEU

FOILETON

Religie și cultură *)

de Prof. stavr. Dr. L. G. MUNTEANU

Nu arareori oameni de cultură ai secolului nostru au accentuat ideea, că între religie și cultură stăruie un contrast esențial. După părerea lor, omul sau promovează viața religioasă, indiferent de doctrină, disprețuind valorile vieții culturale — sau promovează viața culturală, rămânând indiferent față de tot ceea ce este religie. În consecință toate străduințele de a împăca cele două contraste rămân infructuoase.

Ideia s'a popularizat întâi în pătura cultă, creind un indiferentism față de Biserică, apoi în pătura mijlocie cu pretenții de cultură, formând o atmosferă neprielnică vieții religioase în rândurile mai largi al masei popoarelor.

Din această nefastă idee au rezultat o serie întregă de consecințe nefaste pentru întreg ansamblul vieții omenești. Au avut a suferi și viața culturală și viața religioasă. Cultura a devenit uni-

laterală îngrijindu-se aproape exclusiv de valorile materiale, supraprețuindu-le în detrimentul valorilor spirituale; pustiul moral s'a întins peste sufletul omenesc; supremul ideal omenesc, avântul spre desăvârșire, spre Dumnezeu a scăzut simțitor.

În ciuda uriașului progres tehnic, viața omenească n'a înregistrat nicio îmbunătățire, n'a pășit proporțional înainte spre forme mai fericite, mai satisfăcătoare. Dimpotrivă, acest progres pare că a împovărat-o, în loc s'o ușureze, a ridicat o serie de probleme din cele mai grele, pe cari trecutul nu le-a cunoscut.

Viața omenească însăși a devenit o mașină, cu mișcări precise, pusă în serviciul valorilor materiale. Urmările nefaste ale acestei idei popularizate, azi în toate cercurile conducătoare ale vieții umane repune în discuție problema relației dintre religie și cultură.

Desigur soluțiile sunt multe, variind între cele două extremități ale absolutismului religios și absolutismul cultural. Nu este fără interes a se cunoaște și la noi diferitele fețe ale acestei probleme, mai cu seamă că ideea contrastului dintre religie și cultură, venită din apus, și la noi își are victimele ei.

În cele ce urmează mă voi ocupa de fiecare din cele două mari probleme ale vieții umane, cari cu necesitate se întâlnesc pe acelaș plan, încercând singura deslegare rațional acceptabilă și cu urmări fericite pentru viața omenească, deslegarea prin armonizarea lor.

Premise date sunt: religia și cultura. Contrastul dintre ele prin importanța pe care o au ambele în desfășurarea vieții omenești, promovează răul și îndepărtarea vieții dela ținta supremă: „fericirea“ — dimpotrivă posibilitatea armonizării lor, însemnează pași siguri spre fericire.

Prin viață religioasă înțelegem: purtarea omului față de Dumnezeu, față de voința Lui exprimată prin pronia și învățătura descoperită.

Prin viață culturală înțelegem grija omului pentru promovarea valorilor lumesti.

Ori, subiectul sau purtătorul vieții religioase este omul, subiectul vieții culturale, de asemenea este omul. Așadar și religia și cultura au în vedere pe omul în întregime. Ambele aparțin naturii ființii sale. Omul dela natură este religios și promotor al vieții religioase, dela natură este dornic și capabil de cultură, este promotor al culturii. Astfel că este imposibil a desființa tensiunea po-

*) Prelucrare după A. Rademacher „Religion und Leben“ Freiburg im Breisgau 1926.

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de toamnă a preoșimii din tractul Aiud

Intr-o atmosferă duhovnicească de înaltă distincțiune spirituală, în dimineața zilei de 7 Decembrie 1945, se face deschiderea conferinței de toamnă a preoșimii din tractul Aiud.

După serviciul divin pâr.-protopop Iosif Pop, deschide ședința printr-o cuvântare cu mult sens actual, în care tratează transformările pe plan material și sufleteș, ce se produc după actualul războiu.

Urmează apoi referatul preotului Vasile Avram, Măgina despre „Invățăminte din ținuta religioasă a poporului nostru în cei patru ani de războiu“ la care iau parte la discuții preoșii: I. Goșescu, M. Pușcașiu, I. Popa, T. Moldovan, S. Savu și protopop I. Pop.

La sfârșitul discuțiilor cu mult interes spiritual, Conferința își însușește și stabilește următoarele concluzii formulate de pâr.-prot. Iosif Pop:

a) Războiul ce s'a încheiat, prin frământările sociale ce le-a produs și cari nu sunt încă potolite, are un caracter revoluționar. Revoluția fiind definită ca o prefacere radicală a unei societăți sau a unui popor, cu efecte durabile, nu încapă îndoială că această prefacere se va produce la toate popoarele globului.

b) Biserica creștină și clerul ei în general, precum și Biserica ortodoxă română și clerul ei, stând pe temelia pusă de Domnul Hristos și având menirea mântuirii poporului „din întunec și din umbra morții“, consideră îndreptățite toate strădaniile făcute cu mijloace morale pentru un trai mai bun și mai fericit, stăpânit de dreptate, de adevăr, iubire și peste tot, de toate virtuțile creștine, între oameni, fie națiuni, fie clase sociale.

c) Biserica și clerul nostru au trăit totdeauna, aproape de popor cu care s'a identificat, suferind alături de el și bucurându-se împreună cu el,

în zilele de biruință și sărbătoare. Vom rămânea și de aci înainte la rolul conducător, pe care ni l-a impus tradiția aproape bimilenară și obligațiunile rezultate din această tradiție.

d) Dacă în timpul războiului s'au ivit păcate, ca: lipsa de respect față de aproapele și avutul lui, slăbirea frânelor morale în familie și viața de obște, egoismul și susceptibilitatea exagerată, când este vorba de drepturi, abuzul cu privire la libertatea conștiinței religioase, nu trebuie să pierdem din vedere, că același războiu a contribuit, în foarte multe cazuri, la un spor de credință, la întărirea nădejzii în Dumnezeu și în dreptatea lui, la necesitatea sfintei Biserici, fără de care omul este lipsit de sprijin în primejdiile vieții și la folosul sufletesc, de care nu se poate lipsi, al preotului care pe lângă diferiții conducători ce i-a avut credinciosul în tot timpul acesta rămâne totuși cel mai bun și iubitor părinte.

e) În chip concret Conferința îndrumă pe membrii săi: Să se impună credincioșilor prin evlavie și devotament pastoral și evanghelic; prin viață familiară exemplară; prin acte de milostenie față de suferințele celor lipsiți, organizând pe credincioși în acest scop prin slujbe religioase; prin catehizarea conștiințioasă din școală; prin organizarea cântării liturgice în comun, având ca bază tineretul școlar; și prin predică bine pregătită pentru fiecare slujbă religioasă.

Urmează referatul preotului Leon Sava, Ciunga despre „Preotul și muncitorimea“, la care iau parte la discuții preoșii: I. Puia, S. Savu, A. Ranca și protopop Iosif Pop.

În temeiul referatului și a celor stabilite prin discuții, Conferința își însușește următoarele concluzii, cu privire la problema pusă.

a) Munca și muncitorii sunt de două categorii: muncă intelectuală cu muncitori intelectuali și muncă manuală cu muncitori manuali. Am-

bele categorii de muncă și muncitori sunt necesari și există din rânduiala lui Dumnezeu, care a făcut pe om din trup și din suflet.

b) Biserica și clerul trebuie să facă pe oameni a înțelege că între munca manuală și cea intelectuală, precum și între muncitorii acestor două categorii de muncă, trebuie să existe o colaborare și înțelegere reciprocă, fără de care nu se poate asigura adevăratul progres și fericirea omenirii.

În consecință neîndreptățirea de clase sociale, exploatarea uneia sau alteia dintre ele, tendința de dominație exclusivă, sau de dictatură, sunt toate stări anormale și condamnate de religia dragostei creștine și frăției lui Hristos Mântuitorul.

c) Concepția materialistă, care tă-

găduște existența sufletului și preconizează un ideal pur materialist, fără Dumnezeu și fără Biserică cu înlăturarea clerului din rosturile vieții, nu poate fi acceptată de noi și clerul cu Biserica noastră sunt datorii a propovedui, cu cuvântul și cu fapta lor, adevărul spiritualității creștine, în care a trăit, a crezut și s'a păstrat neamul nostru până acum.

d) Preotul nostru va ține contact de aproape cu muncitorii manuali din industrie, acolo unde sunt; îi va atrage spre biserică și practicile ei și se va interesa de toate manifestațiunile lor culturale, dându-le cuvenitul concurs. Asemenea va face cu deosebită grijă catehizarea ucenicilor, se va îngriji de dâșii, aceștia fiind viitorii meseriași.

Preot Nicolae Onițiu

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Membrii Comisiei interaliate pentru România, terminându-și misiunea, s'au reîntors la posturile lor.

Guvernul actual, lărgit prin intrarea celor doi reprezentanți ai partidelor istorice, și-a asumat efectuarea liberă a alegerilor generale legislative, asigurarea deplinei libertăți a presei, a cuvântului, a religiei și a dreptului de asociație. Țara așteaptă înfăptuirea acestor deziderate democratice.

Pâr. ministru C. Burducea a convocat pe ziua de 15 Ian. c. pe toți reprezentanții cultelor într-o consfătuire, în vederea asigurării libertății religioase.

EXTERNE

Londra. Joi 10 Ianuarie c. a avut loc, la Londra, deschiderea festivă a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite. Participă peste 2000 reprezentanți ai celor 51 națiuni ce au luptat împotriva fascismului. Președinte a fost ales d. Spaak, ministrul de externe al Belgiei.

În cuvântările rostite cu acest prilej, s'a accentuat dorința urgentă și hotărâtă de a stabili pacea lumii, izvorâtă din principii de dreptate și libertate pentru om.

Ungaria. Fostul premier Bárdossy a fost executat, alături de Járöss și Baky. Regentul Horthy a fost estradat jugoslavilor pentru judecare.

INFORMAȚIUNI

MULȚUMIRI. Tuturor preacucernicilor preoși cari m'au cinstit cu bunele lor urări de sfintele sărbători ale Crăciunului și Anului Nou le trimite pe această cale viile

mele mulțumiri și arhieresti binecuvântări.

Episcopul NICOLAE

† Episcopul Józán Nicolae. Biserica unitariană este văduvită prin moartea Episcopului său, P. S. Sa Józán Nicolae, întâmplată în ziua de

sibilă dintre viața religioasă și culturală, tensiune care este ceva firesc, reclamată de însăși natura acestor două bunuri.

Sunt două puteri cari aparent stau față în față, disputându-și supremația în om. Sunt permanente active, astfel că chiar dacă reușim pe un moment dat să stabilim un echilibru, necesitatea lor de a activa foarte ușor provoacă noi perturbări. Omul, ca arbitru în această luptă, trebuie să fie neîntrerupt vigilent, ca nu cumva o lipsă de atențiune să-l aducă în imposibilitatea de a mai restabili echilibrul.

Echilibrul desăvârșit neperturbabil, este forma ideală. Îl putem defini ca o vecinică liniște activă. „Această năzuință după liniște, care este așa zicând sădită în sângele omului, cu alte cuvinte această dorință, de a restabili echilibrul conturbat neconștient prin activitatea puterilor polare opuse, îndeamnă ambele părți să-și transforme energiile potențiale în energii kinetice, să facă mobil rezervorul puterilor latente într-o măsură continuu crescândă, și astfel ajunge la principiul unei evoluții nemărginite“, spune teologul german Radermacher.

Evident pentru a reuși să păstrăm echilibrul acestor două potențe active în sens contrar, echilibrul reclamat imperios de dorința instinctivă după unitate, armonie și liniște, provocându-ne la experiența omenirii trebuie să alegem drumul cel mai potrivit de urmat.

Formele tipice în cari este cristalizată atitudinea omului istoric față de religie și cultură, sau Dumnezeu și lume, sunt următoarele patru:

1. Depărtarea de Dumnezeu, apropierea de lume.
2. Depărtarea de lume, apropierea de Dumnezeu.
3. Aproximarea de lume prin Dumnezeu.
4. Aproximarea de Dumnezeu prin lume.

Aceste patru tipuri stau la temelia alor patru forme distincte de viață. Fiecare muritor se încadrează liber într-una din aceste forme. Natural, între ele există o mulțime de nuanțe.

În prima formă cultura este streină religiei, sau direct dușmană; în a doua religia este streină culturii; în a treia religia este iubitoare a culturii; iar în a patra cultura este iubitoare a religiei.

1. Primul tip este al umanismului pur, al

supra omului păgân, al omului fără de religie. El se îngrijește exclusiv de valorile naturale pământești, după ordinea importanței lor, punându-și toate puterile în serviciul lor, și este absolut indiferent față de valorile religioase.

2. Al doilea tip este al misticului exclusivist, care nu vede decât pe Dumnezeu. Lumea pentru el nu există, sau dacă există, este ceva rău, ce-l împiedică să se apropie de Dumnezeu.

Se confundă ușor cu primul tip: acolo este lumea, aci Dumnezeu; acolo ușor lumea poate fi divinizată, iar aci Dumnezeu secularizat. Pentru ambele părți nu există o deosebire precisă între Dumnezeu și lume, religie și cultură.

3. Tipul al treilea este un amestec de misticism cu umanitarism. Un mistic în haină umanistă, o străduință prin cultură spre Dumnezeu și împreunarea cu El. Cultura materială, numai un mijloc de înălțare. Scopul vieții nu este dobândirea ei.

4. Tipul al patrulea este un umanism îmbrăcat în misticism. O aplicare conștientă spre lume și bunurile ei, fiind considerată această lume, ca provenind de la Dumnezeu, în ea descoperindu-se Dumnezeu și având un scop bine definit, dat de Dumnezeu. (Va urma).

7 Ianuarie 1946. Episcopul Jozan Nicolae moare în vârstă de 77 ani, după o activitate de 53 ani ca preot și 5 ani ca episcop.

P. S. nostru Episcop Nicolae și Consiliul eparhial a fost reprezentat la înmormântare de către P. C. prot. stavr. Dr. V. Sava și P. C. prot. stavr. Laur. Curea, consilieri eparhiali.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Confirmări. Consiliul plenar, în ședința din 9 Ian. c., a confirmat în posturile de protopopi pe următorii: Iosif Trifon la Abrud, prof. Flore Mureșanu la Cluj și Teodor Ciurus, rev. eparhial, la Tg.-Mureș.

Comunicat. Aducem la cunoștința preoților că, epuizându-se stocul calendarului din 1946, nu mai putem satisface nicio cerere. Lipsa hârtiei ne-a determinat să tipărim numai 10.000 exemplare.

Din Zălau. Din frumoasa și creștinească inițiativă a Reuniunii femeilor ortodoxe române din Zălau, s'a organizat în ziua de 23 Dec. 1945 orele 4 p. m., serbarea pomului de Crăciun.

Serbarea a prilejuit credincioșilor bisericii ortodoxe, o adevărată desfășurare sufletească, datorită emoționantei alocațiuni ținută de preotul I. Panga, despre obiceiurile de Crăciun, după o scurtă rugăciune de binecuvântare a pomului și a con-

certului de colinzi executat de corul bis. ort. rom. de sub conducerea preotului pens. M. Grosu.

Cu acest prilej Moș Crăciun a împărțit daruri la 60 de copii săraci și la 4 familii lipsite, ajutoare în bani, alimente, îmbrăcăminte etc...

Fapta preotului și a Soc. femeilor ortodoxe este de admirat mai ales că Reuniunea este la începutul ființei ei, și pentru că a reușit prin aceasta după cinci ani de impilare a elementului ortodox în acest oraș, să afirme duhul de creștinească dragoste.

Munca strădalnică a preotului care a prilejuit această sărbătoare creștinească, justifică pe dea 'ntregul dragostea cu care este înconjurat de credincioșii săi.

Librăria Eparhială din Cluj, (Piața Malinovski nr. 2) fiind aprovizionată cu odoare bisericești (candle, potire, cădelnițe, odăjdii, prapori etc.), precum și cu'n bogat material de icoane — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, care se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai potrivite prețuri.

Tot aici se află caiete și tot felul de rechizite școlare pentru elevi.

Anunțăm Onor. clientelă că pentru moment nu este în situația plăcută de a putea servi prin poștă, din lipsa materialului de împachetare.

Ne prezintă pe: *Nichi Comșa*, medic din Săliște, neîmpăcatul dușman al Sașilor, „care privilegiați de stăpânirea ungurească acaparaseră toate pământurile grase și mănoase din șesurile râurilor, toți munții până jos în valea Hațegului, adică toate bogățiile pământului românesc și pe deasupra Viața administrativă integrală“ (pag. 86); pe *Dimitrie Comșa*, profesor de agronomie la Seminarul Andreian, care a suferit atâta pentru că a muncit cu neastâmpăr pentru ridicarea neamului său; *Boltașul Ilie*, *Dr. Ilie Beu*, *Petru Neagoe*, *General Inginer Ion Popoviciu* și alte perso-

nalități din societatea intelectuală și de mijloc românească.

Cartea este scrisă în condiții tehnice ireproșabile și într'un stil clar și plăcut „ca un fagure de miere“.

Este cartea cea mai actuală în care vezi, ca într'o oglindă, cum toți aceștia fii ai neamului nostru s'au ridicat din popor și au muncit din răspuțeri pentru ridicarea poporului nostru.

Cu toată căldura o recomand să fie citită și să fie pusă la loc de cinste în bibliotecile noastre parohiale.

Pr. Axente Tomuș

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 10/1946.

Comunicat

Spre luare la cunoștință comunicăm în copie adresa Onor. Minister al Cultelor Nr. 62108/1945. „Avem onoare a Vă face cunoscut că prin Decizia Nr. 62108/1945, Ministerul fixează o nouă sesiune de examen la 1 Martie 1946, pentru cântăreții practicanți, cu o vechime de cel puțin 10 ani la strană, cari nu s'au putut prezenta la examenul fixat pe ziua de 1 Octomvrie 1945, din cauze binemotivate. Examenul se va ține în aceleași condițiuni ca în sesiunea trecută“.

Cunoscând că este ultima sesiune ce se mai acordă în aceasta privință, C. Preoți vor avea grija să anunțe pe toți cântăreții bisericești din matere și filii, cari nu s'au putut supune la examenul dela 1 Octomvrie 1945, și au 10 ani de practică bisericească.

Cei ce doresc să se supună la acest examen vor înainta până la data de 28 Februarie a. c., o cerere timbrată însoțită de următoarele acte:

1. Extras de botez;
2. Certificat dela preotul local despre timpul servit la strană.

Examenul se va ține la Centrul Eparhiei în ziua indicată în adresa On. Minister la orele 9 a. m.

Materiile de examen sunt următoarele: Tipic, cântări bisericești și Organizația Bisericii ort. rom.

Înainte de examen candidații vor trebui să achite la caseria Ven. Consiliu Eparhial suma de 5000 cincimii Lei ca taxă de examen și de diplomă.

Cluj, din ședința Consiliului eparhial dela 9 Ianuarie 1946.

NICOLAE Episcop V. Bogdan secretar eparhial

Nr. 35/1946.

1—2

CONCURS

Pentru completarea postului vacant de duhovnic dela Universitatea „Regele Ferdinand I“ din Cluj, se publică concurs cu termen de 15 zile dela data publicării în „Renașterea“.

Sunt îndreptățiți la ocuparea acestui post, licențiații Facultăților de Teologie și absolvenții Academiiilor Teologice cari au examenul de capacitate cu nota „foarte bine“ și cel puțin 5 ani în serviciul Bisericii.

Vor fi preferați cei cu activitate

culturală, în special publicistică. Odată cu actele legale candidații își vor înainta și câte un memoriu asupra activității lor de acum, Consiliului Eparhial ort. rom. din Cluj.

Programul de muncă, în cadrele Universității, se va fixa de către Consiliul Eparhial.

Retribuțiunile sunt acelea acordate unui Consilier Eparhial fără gradații, bucurându-se de aceleași avantagii, în bugetul Statului.

Cluj, din șed. Consil. Eparhial Plenar dela 9/1/1946.

NICOLAE Episcop V. Bogdan secretar eparhial

Nr. 495/1945 prot.

1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. II Buteni, protopopiatul Huedin, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform cvificației.
2. Casă parohială cu supraedificate corespunzătoare și grădină cu pomi de cca 1200 st. p.
3. Sesiune parohială cca 14 jug. arător și 38 jug. fânaț.
4. Folosirea Cimitirului.
5. Una zi de lucru cu palmele dela fiecare familie, înțelegând că $\frac{1}{3}$ parte din ele revin cantorului și $\frac{1}{10}$ crâșnicului.
6. Lemne de foc necesare din pădurea comună și urbană.
7. Venite stolare utilizate în tract.

Candidații își vor înainta, în termen, cererea timbrată cu documentele necesare, Veneratului Consiliu Eparhial din Cluj, iar în parohie se vor putea prezenta pentru a face cunoștință cu credincioșii, numai cu avizul oficiului nostru protopopes.

Huedin, la 18 Octomvrie 1945.

Consiliul parohial din Buteni în înțelegere cu oficiul protopopes.

Petre Pop, adm. protopop.

Nr. 5223/1946. Aprobata.

Din ședința Consiliului Eparhial dela 24 Octomvrie 1945.

NICOLAE Episcop V. Bogdan secretar eparhial

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

BIBLIOGRAFIE

Z. Sandu: *Vieți rodnice. Sibiu — Editura „Dacia Traiană“.* S. A. 1945. Prețul 1600 lei.

Publicistul din Sibiu Z. Sandu a dat la iveală o nouă lucrare intitulată: *Vieți rodnice.* Cartea cuprinde figuri alese și cunoscute din străinătate, Sibiu și jur.

Toma Masaryk și Eduard Beneș, fostul și actualul președinte al națiunii prietene, cehoslovace, personalități ce-au suferit alături cu națiunea lor și care au arătat prin ce se manifestă iubirea de neam: „muncă obositoare, ferită de flecării și minciuni, o muncă închinată cu toată căldura inimii, culturii și economiei naționale (pag. 35). Și în alt loc: „poți să rostesti lucruri minunate spre gloria patriei, dar în realitate ce vede cehul sărac în coliba lui, care este pentru dânsul patria lui, ce știe el despre patria cehă, când din pricina unei locuințe nesănătoase, copiii lui se gălbesc moralicește și trupește? Nu trebuie să-i adresezi fraze patriotice. În bunățate-i locuința și va avea un alt orizont, va simți altfel din punct de vedere național decât atunci când îl roade mizeria“ (pag. 36).

Scoate în relief, pe baricada Ardealului românesc, puternica personalitate a *Mitropolitului Nicolae din Sibiu*, a „Arhiereului de temperament, cu talent și pasiune oratorică, adânc cunoscător al umilirilor chinuitoare, răbdate de turma sa cuvântătoare în cursul veacurilor. Spirit înflăcărat, cu sinceritate încântătoare, a luptat

în trecut cu sete nepotolită și luptă astăzi fără zăbavă și răgaz de odihnă, pentru unitatea integrală a neamului românesc, chemând și îndrumând cu graiuri de proroc biblic, la luptă îndârjită împotriva vrăjmașilor de veacuri“ (pag. 50).

Scrie frumos cu respect și dragoste despre fostul său profesor *Dr. Petru Șpan*, ce-a strigat pe vremuri, cu încăpăținare de moț ca școala noastră primară să fie națională și bazată pe religiozitatea curată a strămoșilor.

Scrie despre *Victor Tordoșan*, care colinda satele din jurul Sibiului și îndemna țaranii să-și dea odraslele la meserii.

Amintește pe larg despre doi Popa Tandă, unul al Cacovei Sibiului — preot *Ion Hanzu* — ce prin exemplul muncii sale a ridicat un sat plin de mărcini și bălării la o adevărată grădină plantată cu tot felul de pomi fructiferi; celălalt Popa Tandă al cooperativei din Porcești Sibiului, *învățătorul Ion Ciolan* — care a „întărit credința în puterea muncii comune, naționalizarea rodnică a comerțului și industriei, ajutorarea populației rurale prin aprovizionarea ei cu articole de primă necesitate, ieftine și bune, ajutorarea populației agricole, prin credite ieftine, prin apărarea produsului muncii ei, și mai ales prin prilejuirea câștigului de fiecare zi pe seama acelor ce nu avea niciun câștig și apărarea șomerilor intelectuali“ (pag. 83).